

RÖVID HIREK

FOKFOLD. A délafrikai zsidóság ismert vezetőjét Louis Gradenert választották meg újra Fokföld (Cape-town) polgármesterévé. Gradenert 1882 Bialystockban született, fennmaradt Londonban végzett és 1899-ben ment Délafrikába.

LONDON. Hívatalkos statisztika szerint a Bibliát eddig 667 nyelvre fordították le. A felsorolt nyelvek közül 91 európai, 47 amerikai, 233 afrikai, 204 ázsiai és 92 oceaniai nyelv szerepel. Az angol biblia farsang megadásából a brüsszi Massarik-gyűlés rektora, dr Mann most dolgozik a biblia cigánynyelvre való átültetésén. — A „News Chronicle” berlini írású sajtólapján közli, hogy a német kormány most olyan törvénytervezetet dolgozik, amely teljesen megfosztja a német zsidókat összes polgári jogától. Csak a külföldi élő német zsidók számíthatnak a köztársaság diplomáciai védelmére. Az angol lap közlése szerint, csak azok az árjak élvezhetik majd a Harmadik Birodalom polgári jogait, akik 5 nemzedéke keresztény hitvallású utolaj lezáróintézkedésrel, azaz a közeli hetekben egész Németország területén „faj-ellenes” készülnek. — Roosevelt elnök enyri európai körúton nem érintette Németországot, mert szintén bojkotálni a Harmadik Birodalmat. Kijelentette, hogy szolidaritással a 20 millió amerikaival, akik bojkotációkat vezetnek Németország ellen.

FRANKFURT. Az itteni lapok „Követeléműltő példát” gyarant hoztak Hesslerből azt a hírt, hogy néhány nap óta ebben a községben minden magánlakás és üzlet kapuján és ajtaján felülnö tábla van elhelyezve a következő szöveggel: „Zsidóknak tilos a belépés”.

NEWYORK. Gustáv Oberlender pennsylvaniai polgár, aki egymillió dolláros alapítványt létesített a Németországról való barátságos kapcsolatok kiművelésére érdekében, most lért vissza németországi útjáról, ahol Hillerrel személyesen is megbeszélte a feladatokat. Oberlender bizalmas beszélgetés során azt a kijelentést tette Hillernek, hogy a zsidókkal igazságtalanság történik Németországban. A Führer azt is kijelentette, hogy amíg az ő kezében van a hatalom, addig a zsidók semmi szin alatt nem nyerhetnek vissza befolyást.

BERLIN. Amint a „Völkische Beobachter” írta, a szeptember havi tervezett pártjárja kongresszus megkezdését elhalasztották.

PÁRIS. A tudósai La Marsa városi tanácsa a mozlán Saouche javaslatára 500 frankot utalt ki a Constantine rendőrségére az egyesített zsidó nőiörög intézettel levélben felszólít, hogy a zavargások kifizetésére idejében lépjen szabadságát töltő Francoiszországon, amelyet ezonnal megszüntessen, amint a kormány a zavargások elhárítása érdekében a laudást és repülőgépeket ismét vissza Albriá.

RIGA. A lett szabadságharcok résztvevőinek, törvényszerű megszavazott érvényű, jelképes és földi adókat ki. Minthogy azonban nem áll ezen célra megfelelő mennyiségű föld rendelkezésre a törvény intézkedése szerint 500 dolláros listeleddel állja meg a kormány a szabadságharcosok legutóbbi a földi adó terítését. Így 900 zsidó szabadságharcos számára 450 (00) dollárt fizet ki a lett kormány érdemük jutalmazásaként.

KOWNO. Mint ismeretes, a litván halóságok az összes cionista ifjusági szervezeteket beillesztették a közelműltben felolgy zsidóellenes kijelentésekkel kapcsolatos, sőt több zsidó ifjú a bíróság meg is büntetett a zavargásokban való részvétel miatt. A cionista ifjusági szervezetek beállítását a hatóságok egyelőre egy évre rendelék el. Mint most hirtül, a kormány nem áll meg a cionista szervezetek beállításánál, és megkérte szűnietni az összes zsidó ifjusági szervezetek működését. A zsidó párt vezetői ugyan interveváltak a kormánytól a törvényszerűsége ellen, de a jelek szerint eredménytelenül.

PRÁGA. Az utóbbi időben a prágai német nációk újra lázas tevékenységet folytatnak. Nép, mint nap jelennek meg a város különböző részében horogkeresztes feltevések. Az UFA prágai filmszínházai is állandó propagandát csinálnak Hitler Németországra. A prágai demokraták sajtó felhívja a kormányt, hogy vessen véget ennek a horogkeresztes agitációnak.

BAODAD. Bocrában egy „zsidó Messiás” írné fel, aki egész héten át börtönben és csak pénzt este a szombati listeletere egyik kevés zsidóságot. A bocrái zsidó Messiának megírta magát és ezt állítja, hogy az előző megváltani az emberiséget. A bocráit a mi igen hisznek szavaiban, ezért megfenyegette őket, hogy elpusztulnak a svátságban, mint azok, akik nem akarték hinní Mózes szavaiban.

TEL AVIV. Tel Aviyában mozgalmat indult egy ortli hűbések listeletere érdekében. Az elhunyt zsidó során igen sok nagy rangsági és utódlambeli zsidó telepedett le Tel-Avivyban, akik nem tudták magukat beillesztetni az egyébként konzervatív lengyel-litván zsidó gyűlekezlet szokásaiba. Az alakuló gyűlést a narokban tartják meg és így Palesztina egy új vallási közösséggel fog gyarapodni.

BUDAPÉST. Mitolay István, ismert antiszemita képviselő egy új néplapot indított „Uj Magyarország” címen. Ugy látszik, hogy a lap az ifjú radikális antiszemita elemektel akarja maga köré csoportosítani.

— A vörös harc Isten ellen. Moszkvában a Jomkippur napján telve voltak a zsina gógák és teli voltak a vallásellenes kommunista gyűlések termet is. Mig a templomokban az idősebb elem dominált, addig az ifjuság a vallásellenes gyűléseket látogatta. Egy helyütt még az is megtörtént, hogy egy fedél alatt gyűltek össze az imádkozók és az isten-ellenesek. A zsina-góga egyrészt kommunista ifjusági klubba rekvirálták, ahol Kippur napján is demonstratíván lármázó, járszó és táncoló ifjuság volt, míg a másik részében ajftatosan imádkoztak. Nagyon sok helyütt egészen korán reggel volt ima, mely után a zsidó munkások elmentek munkahelyeikre. Így lett el a szovjetben a nagy ünnepek és így harcolnak az Ur ellen.

— A jugoszláv zsidóság — a számok tükrében. *Begrád.* — A jugoszláviai hitközségek szövetsége igen érdekes statisztikai adatokat közöl az ország zsidó lakosságának eloszlódásáról. — Jugoszláviában a statisztika szerint 68.400 zsidó lélek él, amely az ország összlakosságának 0.4.9% át teszi ki. A közeli helvener zsidó lakosság a két nem között a következőképp oszlik meg: férfiak 34.500 és nők 33.900. Összesen 120 hitközségben él a zsidóság tulajonytól többsége, számszerint 52.400-an, míg a további 16.000 a többi 100 hitközségben oszlik meg. A jugoszláv zsidóság között a kereskedők száma nem haladja túl a 9000 el. 1500-an tartoznak az intellektuális foglalkozási ágakhoz, így 730-an folyóiratok orvosi praxist, 300-an ügyvédi gyakorlatot, azoktól 200 mérnök, 35 állatorvos és 90 gyógyszerész van a szabad foglalkozásnak között. A jugoszláv zsidóság mindössze 2000 kézművesből áll, amelyből egyedül Sarajevóban 500-an élnek. 1933 év végén keresen 700 zsidó fősiskolai hallgató volt Jugoszláviában, 90-an jártak a technikai főiskolára, 130-an az orvosi fakultásra, 220-an jogot admiáriára, 90-an filozofiai szakra, míg 15-en gyógyszerészeti fakultást látogattak. A középiskolákban 3300, a népiskolákban 4000 és ipariskolákban 550 zsidó tanuló járt. — 1933-ban mindössze 655 zsidó születés történt, 748 halálesselt szemben. Ugyanezen évben 400 házasságot kötöttek, válást 32 ízben mondtak ki. 24 vegyes házasságot jegyeztek be. — Különösen érdekes és talán az egész világon egyedülálló, hogy a statisztikai évben 11-en létek át a zsidó hitre a Jugoszláv királyság területén, míg a kilétek száma csak 9 volt. A hitközség között a legnagyobb költségvetéssel a zrágrái hitközség dolgozik.

— Harmincezer zsidót ölt meg — mondotta büzkén Streicher. A Maitin berlini tudósítója, Pauline Barrés, a nürnbergi náci pártkongresszus alkalmával beszélgetett Streicherrel, a nemzetiszocialista párt vezetőjével. Azt írta a Maitin tudósítóját bemutatók Streichernek, a hírhedt Stürmer szerkesztőjének, az közvettlen modorban fődözölte őt e szavakkal: „Streicher vagyok. Franconia réme. Miért nem kérdezi ön, hogy mi történt azokkal a zsidókkal, akiket én megöltem? Egy dán azt mondotta nekem a nulla, hogy ezeknek a száma háromszázra lett. Nem — feleltem erre én —, hanem harminc ezret.” E szavakra Streicher viharos nevetése tört ki. — A zsidók elleni harc — mondotta nyilatkozatába Streicher — visszaférő jelensége a világörténelemnek, de most itt az ideje, hogy ez a küzdelem elhalálozó küzdelem legyen.”

— 40.000 Pengő hozományyal rendelkező nagyműveltségű leányomat férjhez adnám diplomás, vagy földbirtokos vallásos uriemberhez. Cim a kiadóban.

— **SZERKESZTŐI ÜZENETEK**

Ha-emesz. Megfogott a kiz hamis. Mi elvittük egy léreclájt, amit tavaly szusszor leadtott. Oh, oh, csak nem gondolja Kis Hamis, hogy mi ezóta őrizük a lapjuka! Ezt talán nem gondolja komolyan. Az a rovella — bizonyítatlan — legutóbb 15 magyar német híddis angol nyelvű lapban látható. Mi is onnan forrultunk, ehonnan a Ha-emesz. Ezért úgy gondolja fric ka jár? Talán fizetett érte a szerkesztők valaminez? Vagy kiküldte tudósítoját Berdicsevbe és ott a caddidit személyesen mondta el a legendát. Copyright by Ha-emesz. És végül is ilyen léreclájt lapok nem is szűnynek. Csak vizsgáljazzonak, más léreclájt — azt igen.

ZSIDÓ HUMOR
És KIS ZSIDÓ TÖRTÉNETEK

A rejtély

Egy Rebberől mesélik, aki hosszú idővel ezelőtt nagyobb utazást tett. Akkor a vonat még a jövő zenéje volt. Tehát kocsi utazott, mégpedig saját kocsjával és lovaival. Egy ízben egy faluban szállt meg egy éjszakára, mely időközben volt híros. Ez volt az a falu, hol veszélyes volt a Kriszmet mondani, mert még behunyódtok a szem. Klüfirt a zseb. „Ez volt a falu, hol veszélyes volt a szemet adni, nehogy a közfogás után egy új hiányzzék.”

Képzelhető hát a Rebbe aggodalmát két drága lovat illetőleg. Meg is parancsoltta húszes zsidó, kocsinak Smulnak, hogy az egész útszakát ébren töltsse a kocsi fel vigyázzon a lótesókra. De azért a Rebbe sem tudt eladni és éjfélfélben kikiált az ablakon:
— Smul, Smul, mit csinálsz?
— Mit? Gondolkozom.
— És min gondolkodsz?
— Azon agyulokok éppen, hogy ha egy gyertya végig ég és elalszik mi lesz abból a sok fényből, mely onnan kislátszó?
— Jól van, fiam, csak gondolkozol tovább.
Két óra múlva a Rebbe ismét kikiált:
— Smul, Smul, mit csinálsz?
— Gondolkozom.
— Ugyan micsodán?
— Azon, hogy ha az ember szegyet ver a deszkába és a szegyet kihuzza, egy lyukat talál. De hogy lett e deszka, mely addig a lyuk helyén volt?
— Jól van fiam gondolkoz csak tovább.
Hajnaltáiban a Rebe ismét kisors:
— Smul, Smul, mit csinálsz?
— Gondolkozom.
— Ugyan micsodán?
— Azon, hogy egész éjjel itt ültem, gondolkoztam és most — hova futat a két ló?

— **Modernizmus**

Ez a történet ellenben éppen a vasutak idejéből származik. A vasút volt az első apokrisza, mondhatók a régebbi években a jámbor társulattal a városba hordozták, ahol sok új és veszélyes ideával ismerkedtek meg. Így kezdtek a kisbörgezi testvéreink is a városba utazgatni, hol néhánépán új, modern hitzónokokat hallottak. És mi volt ennek a következménye? Elégedellenek lettek saját rabbikkal, akik pedig eddig a világ legnagyobb oratóriáinak tekintettek. Meg is mondta nekik:
— Rebbe Ön mindig poszikokat és midrésokat magyaráz, holott az új rabbik mi gyönyörűen beszélnek arról, hogy Freihelt, Gleichheit, Brüderlichkeit...
— Hiszen ha csak az kell, ezt én is tudom, a jövő szombatján majd én is ilyen beszédet tartok.
Nosza a következő szombaton meg is lett a templom, mintha csak fölényen lett volna, legsötétlen várta a modern szónoklatot.

De állatáros megtrónoknyó térsre a rabbi ismét a régi kénusban beszélt, poszikok és midrésok felvonultatásával. Végül a beszéd végé kiter a témára.
„Megigérem, hogy ma a Freihelt, Gleichheit, Brüderlichkeit-rol beszélek. Szavaimat belarom. Also meine Freunde: ich nehme mir die Freihelt, biete Euch um Brüderlichkeit, erhöhet mir mein Gehalt gleich heit!...“

Kölcsönhatás

A lublinc Cadikkel kapcsolatosan beszéltek. Az ő idejében volt egy vendör magid, kinek kevés szerencséje volt. Egyszer Ploc városban járta a besz-haladóra okát, beszédekett tartott, de pénz bizony nem kapott.

Már három napja nem keresett semmit és ráadásul éppen mikor egy beszédének közepén tart, hirtelen futott, hogy a városba érkezett a lublini Cadik. A besz-haldéras percek alatt kiüritt és szégyén megidnek egy hallgatója sem maradt. Mit lehetett egyebet, ment ő is a többiek után a Cadikkhoz.

Miso odár és a Rebbehez beengedték látja hogy az asztalon garmadával fekszik a sok pénz, a pidlen. E keserűségében megkérdezte a Cadikot:
— Rebbe hogy van ez? En három napja vagyok ill és egy tallér nem sok, de annyit sem keressem. A Rebbenél pedig néhány perc alatt, toronnyagságba gyúlt a pénz!

Válaszolt a Cadik:
— Fiam, a dolog egyszerű! Minden ember ugyanazokat az érzéseket kelti embertársában, mint amelyek benne élnek. Te szereléd a pénzt, tehát e te közeledben az emberek is szeretik és maguknál tartják én megvetem a pénzt, tehát az én közlemben az emberek is megvetik és elvetik maguktól...“

Legalább fogalma van róla

Egy rabbi a minap egy gazdag és modern világi elvekkel telttű hivósai beszélgetés közben megkerdezte: Sagen Sie Herr Director, plisgen Sie auch Eszrog zu kufen?
— Ja — henzozott a válasz.
A vallásos főrábbi jelenben és meglegedetten vette tudomásul a választ, de közben az igazgató folytatta: — Aber erst nach Sukkosz.
— Warum erst nach Sukkosz — kérdi csalódottan a főrábbi.
— Well ich kaufe es für Danst.
Amire a szelemes főrábbi megjegyezte: Sehr schön, dass Sie vom Eszrog wenigstens ein Dinst haben.

N É P Ű N K

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL: ORADEA
Szerkesztő: **ZSIDÓ HETILAP**
Főszerkesztő: **WASSERSTROM SÁNDOR**
Felelős szerkesztő: **LEITNER ZOFTAN**
Belföldi: Hittközségeknek és vállalatoknak 500, magánosoknak: egész évre 300, félévre 160, negyedévre 85 let. Külföldön: 120 — 80, 45, 25 cik. 180, 95, 50 dinár; 25, 15 Pengő; 5 Dollár.
ELOFIZETÉSI ÁRAK:

Megdőbbsent az olvasó...

Hírek érkeznek hozzánk mindenfelől olvasónk köréből. Legutóbbi számunk hírei, cikkjei döbbsentet kellett mindenfelől, amerre lapunk elfutott. Nem szájhuzice szerint volt volt — de kordokumentum és körtünet. Az olvasó döbbsentel nem is csodálhatunk. Mert ami most játszódik le a zsidóság körében, jöleg Csehszlovákiában és Erdélyben, az mely fájdalommal kell eltoltsón minden jobbtestű zsidó.
Tempomiának áhátata, rendje, csendje és tisztelete hull lassan az ortóba. Míg régen, egykor apró kis községek jelentéketlen Beth-hamidrosáiban örtenhetett meg előtve kisebb cselekedet, addig most sok ezer kiből származó hikközsség díszes ornamentikója nagyleptomokiban lett ortó a országokba, láрма és randalirózás.
Bevalljuk, mi magunk is akik a híreket kapjuk és továbbadjuk sokszor dilemmába vagyunk. Leadjuk-e ezeket a deguszáló, fájdalmas, szomorú híreket? Tudja-e meg az egész világ, hogy mint verekszenek a munkási-szatunareit-oradea-cari-templomokban? Bevalljuk, hogy bennünket is végtelenül lesújt és megdöbbsent ez a szélsőséges harc, ami már nem kimélt a szent ajtókat sem, S ott, ahol az Istent kell dicsőíteni és dicsőíteni, lármá, verekedés és izléstelen marokodás lesz ortó. Oyakon kérjük önmagunktól: nem e volna jobb elhallgatni, stuccopolitikát folytatni, nem beszélni szögyenyünkör? De azután ráeszmélünk arra, hogy jobb a keletünk kifokaszalni. Jobb, ha most esszszűk fel a harcot a méteiy ellen, mint később, amikor már „gyakorlati” vajú. Jób most frissiben kiserini magunkat és felemelni ostorozó szavunkat, mint akkor, amikor már nem lehet megállítani a belededési folyamatot. Hisznye el olvasónk nagy táborá, jobban szeretnénk arról beszámolni, hogy hikközsségeinkben általában a béke, mindonált prosperitás van, mindenhol megártás és szeretet, a rabbiakat megfelelő „koved”-jük van és minden örömet külső elnőségünk elleni harcra használjuk fel. De amíg közleletünk beleg, amíg önmagunk tekintélyét mi magunk rántjuk a szába, addig mindent el kell követelnünk, hogy megszűnjék ez a súlyos harc, amely egész zsidó közleletünk átka és tragédiája lehet...

— **Engem a magam baja érdekel...**

Nem lehet mindég a felegek között járt és nem lehet állandóan a sarat laposn. Nem lehet és nem szabad, mert a zsidó tízezek nem járnak a felegek között és nem csopagnak nyaklá sárban. „Feleg” alatt értjük azt a sok elméleti elvonat és a napi életből lávalesz doktrínát és „sár” alatt a sok verekedést és verekedést, egymás mardást rabbiaknak, hikközsségi potenciálnak, kovárdélt, pénzérl, érdekekért. A kis ember, csendben meghuzódik szerény keretel között, napi gondjái vannak, mint a házbér, meg a tandij, meg az étel, a szárike kékkoznapok malomkoeinek taposása. Az a kis házbér, meg a szombati liba, meg a gyermek boxcipője, meg a léti-

kabát kifordítása. Politika? Urak huncutsága. Már amilyen urak, akik a zsidó politikát üzik. Áhítat? Már amennyire a verekedésből lehet maholnap egyáltalára átkotkodni. Hitközség? Nagy adóz, nagy gabellák, nagy terhek. Akármelyik rezsim is van ortónan. Szegény embert még az ág is huzza. Neki majdnem mindegy, hogy kik állnak a zsidó asztalnál. Kik állnak a omed-nél. Kik és kik — tout égal. Paraszol! Ezzel van a nagy baj. Paraszol legyen megóhelés, legyen egy kis tűzeid télre és listi jélreletve a szükösebb hónapokra. Mikor fog már ezreke is gondolni a Bölcs Politika? Mikor lesz már a kisember gondja azoké, akik megártást sem tanulnak irá-nyukba. Addig bizony közleletintés lesz a választ arra, hogy vajon melyik nagy „hikközsségi politikus” milyen filikuson parior-ta ki a másik filikusnak elemfultatását. Péne, ha ilyen sárblatort lesz a zsidó politika, mint napitinkban. Ennyire leladzó, ennyire aiantos, ennyire szégyenes...
Kenyér kell raboszáj, kenyér és nem üres malaszt...

Miért avatkoznak bele?

A Saarvidék szavazni fog január 15-án. Arról fogja a lakosság megmondani a véleményét, hogy vajlon Németországhoz akar e tartozni, vagy továbbra is a Népszövelség jennhatósága alatt akar maradni? Természetesen már hónapok óta folyton erős-bőrdi propaanda folyik Hitlerország érdekében. Az ottani „Volksimne” c. szocialdemokrata lapban erőteljes felhívás jeleni meg a napokban, amely a következő meg-

A zsidóság két nagy jóakarójának tragikus halála

Sándor király és Barthou
külügyminiszter meggyilkolása

Az egész művelt világot megdöbbsentette az a történelmi esemény, amely a marszeille kiköliben zajlott le. Október 8-án délután, amikor Sándor Jugoszláv király elhagyta a kikötőt, ahová hadihajón érkezett és éppen beszélhetett az autóbá, merénylő áldozata lett. Egy horvát merénylő az autó hátsó ajtó felé lépett lövést adott le, két lövés ebből a király érte, aki rövid idő múlva meghalt. Ugyancsak gőyő érte Barthon francia külügyminiszter, aki szintén röviddel a merénylő után kiszendvedt. Sándor király mint a zsidóság barátja és jóakarója volt ismert a zsidó világ előtt. Jugoszlávia királya mindenkor jóakarattal visellelt zsidó alfaválói tránt és teljes polgári jogainak csorbítathatatlanságára mindenkor vigyázott. — A szerb királyság grand-rabbijához, Alkalahoz különös személyes barátság fűzte. Az SHS királyság zsidó polgárai mindenkor az állam és dinasztia érdekében lelkes harcosai voltak, viszont az elhunyt király is támogatta mindenben zsidó alfaválói. Eppen ezért a szerb királyság területén páralan megilletődést kellett a tragédia, s Ju-

szótilással kezdődött: „Deutsche sprechen zu Euch!” Eddig redden van. Az ellen sem lehet kifogásunk, hogy megfelelő szávalkaltnak a fasizta barbarizmusról, amely alatt Hitlerország nyög. Meg a szellemi pogromról, amely megfojt minden szabad gondolatot. Ez is redden van — merányoz. Viszont mi nincsen redden? Az, hogy a nemzsidók mellett aldirák a kövelekedő zsidók is: Lion Feuchtwanger, Alfréd Kerr, Prof. Georg Bernhardt, Ernst Toller, Erna Piscator, Leopold Schwartzschild és Dr. Kurt Rosenfeld. E háttér, hogy nagy lelki küzdálem egy leá-nómetnak, ha demokratikus érzelni, vagy hitű katholicus, vagy szocialista, hogy Németországot ellen szavazzon. Elöigre német ő, ahinek lát, hogy nem szavazhat királya mellett, amelyel szert és amelynek egyrésze a Saar-vidék. És ebbe a lelki konfliktusba díszsónás hang az, amikor zsidók hioját fel figyelmeztérru, hogy hagyja cserbe Hitlerország, amely mégis az ő Németországa. Ezzel csak Hitlerék malmára hajtja a vizet. Mert mit trnak erre a berlini lapok? Látditók német saar-vidéki testvéreket! Most is zsidók parancsára kell cselekednemek! Oh mondyk, hogy ne szavazotok hszdotok mellett. Ok — a zsidók! Zsidók követelik, hogy hazaárulók legyenek.

Mi lesz ebből a tanulság? Hogy többet drtanak a felhívással, mint használnak. Ezek az ökos világírtű zsidók, akik aldirák a felhívást. És az ösz-zsidóság is kárát valja ennek a lépésnek. Mert a németek értenek hozzá, hogy ezzel ellenünk hangolják a világot. Kár ennyire beleavatkozni ilyen ügyekbe. Nagy kár.

Palesztinai hírek

A Jewish Agency kimutatása szerint augusztus havában 2760 zsidó bevándorló érkezett Palesztinába a hajfai és jaffai kikötőkön keresztül. Ez a szám nem foglalja magában azokat a turistákat, akik ebben a hónapban kaptak állandó tartózkodási engedélyt, sem azokat, akik szárazföldi úton jöttek Palesztinába. Ugyancsak az Agency közli, hogy 1934 első nyolc hónapjában 22.062 zsidó bevándorló telepedett le az országban. Ha időszerűleg az augusztusban szárazföldi úton bevándorolt zsidókat és az utólagos letelepedésre engedélyezett turistákat, úgy e 8 hónap zsidó bevándorlói száma 25.000-re emelkedik. Az elmúlt év ugyanezen nyolc hónapjában 16.167 zsidó vándorolt az országba.

1934 első nyolc hónapjában 4614 képviselő vándorolt Palesztinába, vagyis olyan emberek, akik legalább 1000 font főkét hoztak magukkal. Ezeknek száma az elmúlt év ugyanezen szakában 2225 volt. Munkáscserfitőkkel 11583 egyén vándorolt be ezen nyolc hónap alatt, az elmúlt évben 9963.

A Petach-Tikva kolóniát, melyet 1878-ban alapítottak és amelynek ma 16 ezer a kősa van, városi rangra fogják emelni.

Petach-Tikvának várossá való előléptetése a palesztinai zsidóság egyik régi kívánságának teljesítését jelenti. Többiben rámutattak már arra, mily tarthatatlan állapot, hogy Petach Tikva kolóniája, melynek oly nagy és állandó növekedő lakossága van, kisközség maradjon, melynek képviselete csak korlátozott jogokkal rendelkezik, miként sokkal kisebb arab helységek városi jellegűt kaptak és sejtj polgármestert kaptak.

Az elmúlt négy év alatt a zsidók összesen 90 ezer dunam új földet szereztek, ennek 60 százalékát a Keren Kajemel. Ami azt jelenti, hogy a magániniciatíva ezen négy év alatt alig 40 ezer dunam földet szerzett meg.

Szakértői körökben tanulmányozták a cukoripar lehetőségét. Ismeretes, hogy Egyiptomban virágzó cukoripar van és egy dunam 6900 kilogram cukor nádat termel. Hawabban egy dunam 16 ezer 700 kiló cukornád nő. Mivel a palesztinai klíma a két cukorteremő ország klímájának állagát képviseli, arra számítanak, hogy Palesztinában egy dunam 11 ezer 700 kilogram cukor nádat termelhet. Ebből következik, hogy egy 15 dunamos terület 378 tonnot jövedelmezne évente. Ebből speciális telepítéseket lehetne eszközölni. Minden kolonista 50 dunamot kapna, amelyből 30 dunamot cukor náddal ültetnének be, 20 dunamot pedig mezőgazdaságot folytatnának és építkezének. A kiltások szencziációnak jók lennének.

Mifrat Chaiban most fejezik be egy nagy textilmű építést, amelybe eddig több mint 60 ezer fontot fektettek be. Három szövedő van Palesztinában, a legnagyobb a djedai 30 szövedőszékkel, nébraki 14 géppel. Ezek a gyárak munkásainak, szülőknek, váznak, stb. anyagának szövéseivel foglalkoznak. Nincs Palesztinában trikolázs gyár, holott az ország élelmi mennyiségben importál ilyen termékeket. 1932-ben Palesztina több mint 3 millió kiló textilárut importált. A speciál isták kalkulációi szerint ennek a nehézségnek a feldolgozására 2500-3000 gépre van szükség, amely 600-700 munkást foglalkoztatna. Ilyenformán újabb munkapiacot lehetne teremteni Palesztinában.

Ebben az évben beleszámítva a még hátra lévő hónapok előrelátható befektetéseit, mindegy tízezer fontot fektetnek be Palesztinában, ebből négy és félmillió fontot városi házellátásba, 801 ezer fontot új kolóniák házába, 250 ezer fontot vegyes gazdaságokba, a Keren Hajeszód, a PICA vízvezetékbe, stb. egymillió fontot az új ipari vállalatokba, 500 ezer fontot közlekedési eszközökbe és autókba. Ehhez járulnak még a földvásárlásokba és a kereskedelemben fektetett főkék.

Közvetlen a Gara Nord szomszédságában
Hotel IMPARATUL TRAIAN (Terminus)
szálloda
București, Calea Grivitei No. 177. Telefonok: 3-5214 és 3-0668
Az erdélyiek találkozóhelye Bucureștiben!
Elsőrangú szálloda, fűtött, központi fűtéssel és meleg vízzel minden szobában, A szálloda egész személyzete beszéli magyarul és németül. — A borszolgák minden vonal érkezésénél a pályaudvaron van és díjmentesen szállítja a szállodába a vonatútközlekedést.

Örültek

Valahol, valami orvosiuk: nem is hinnék el, hogy mennyi örült emberrel találkoztunk naponta, hogy hány elmebeteg szaladgál körülöttünk. De ha eddig nem hittük volna, akkor fejünkhez kell kapjunk és igazat kell adnunk ennek az állításnak, amikor a „Hamburger Israelitischen Familienblatt” legutóbbi számát kezünkbe vesszük.

Ez a lap a következő levelet közli le, amelyet kiadóhivatala kapott:

Sillenbüh, 1934 szeptember 11.

»Az izraelita vallásközösségből kiléptem és ezert nem kívánom, hogy tovább költözzék lapjukat. Kérem intézkedésüket, hogy a jövőben lapjuk küldésétől megkíméltessem.
Heil Hitler!
Else Barais Stutgart, Sillenbüh Panormastr. 41.

Kedves kis hölgy ez az Else! Milyen szívesen látom! Milyen kedves. Nem olvassa többé a zsidó lapot, mert őt Heil Hitler hívta. Hát kérem, ha ez az Else kisasszony nem bolond, akkor rem bízszuk, hogy volt-e valaha is örült a világon. Ennyi megelégedés után még Heil Hitler kiált, bizonyára patológusnak szerelmes a kisbajuszos mázolókégybe. Ezek után elhiszszuk azt is, amit a zsidó lapok írnak, hogy bizonyos zsidó körök Berlinben egy acsai demonstrációnál egy láblát vihék a következőkkel:

Heil Hitler! Heraus mit uns!

ami magyarul valahogy így értelmezhető: Eljén Hitler. Kuss nekünk! Tehát vannak zsidók, akik önmagukat arcaukpók. Végül ehhez a boldogomba szeriához tartozik Dr. H. J. Schoeps nevű zsidónak írása, aki azt mondja a „Deutscher Vortrupp” nevű újságban, hogy a zsidó kérdés nem megoldható mert „elő zsidóság és jelenlegi németiség között nem lehet kapcsolat teremteni, mert csak úgy volna ez kivihető, ha maradéktalanul elhagyának a zsidóságot”

Else kisasszony, meg Schoeps ur! Micsoda örültek! Hitlerrel elhagyni Mózes és a Mein Kampf-ért elhagyni az őstestamentumot, Rossz csere, csak örültek agyában fogamzhat meg!

A palesztinai kormány ajándékot ad az araboknak. Jeruzsálem. Sir Wau chope fő kormányzó meg elutazása előtt rendelet adott ki, hogy az arab földművesek 245.000 fontot kivevő járadékadjából 130.000 fontot tartsanak jóvá. A rossz termés következtében ugyanis a földműves feladatok igen szűkös helyzetbe jutottak és nem tudnának eleget tenni teljesen a kötelező járadékadjó teljesítésének. — A kormányzó 130.000 fontos ajándékát senki sem sejtálja a megsorult arab fellachoktól. Igen örvendes volna azonban, ha a kormányzó szíve egyszer már felfedezné a zsidókat is és nagylelkűségének az adna tanújelét, hogy parlagon heverő állami földeket bocsájtana rendelkezésükre. Ebben az esetben egész más szívet nyerne a feladatok számára történeti ajándékozás is

Ha București-be érkezik szálljon meg a
Hotel Imperial-ban
Calea Victoriei 49.
A királyi palota szomszédságában.
Ujonnan átalakítva. — Olcsó árakkal.

— Thorajudenstaat. A napokban hagyta el a sajiót Kohn Jichak: Thorajudenstaat című munkája, amely általános érdeklődést keltett a cionista könyvtárban. Kohn Jichak műveiben programot ad. A mizrahizmus céljait főképpen a vallásos ifjúsági nevelés kérdéseit boncolgatja sokoldalúan sokoldalú felkészültséggel és erővel. A szerző elméleti fegyvert akar nyújtani munkájával a Mizrahi ifjúságnak és elméleti sikon tárgyalja a vallásos mizrahizmus hívatását. A Thorajudenstaat utat mutat. Megjelöli, hogy mivé kell lennie és hova kell eljutnia a Mizrahizmusnak, a mizrahi ifjúságnak és Erecz Jisraelenek. Sohasem olesó és lármás propoganda hatású szavakkal teszi ezt, hanem az okfejtés és meggyőző eszközökkel. Kohn Jichak munkája kétségkívül a magyar nyelvű Mizrahista-irodalomban. Különösen a Mizrahi ifjúság nyelvével egy minden átfogó ismeretelméleti munkát. A Thorajudenstaat” ezert minden bizonyán hamarosan az erdélyi Mizrahizmus közkincsévé válik.

— Halálozás. Nagy csapás érte a chassidikus zsidóságát Halberstamm sínyevi főrabbinak a Tg-Muresen (Marosvásárhely) 53 éves korában történt elhunytával. A sínyevi a nagy szavai rabbinasztól származó és szent életével azon néhány év alatt, amióta Tg-Muresen tartózkodott, a város és környéke zsidóságának meleg szeretetét és rajongását vívta ki. Hosana-Rabba kor történelmi temelése alkalmával a város és a messze idegenből a zsinagóga felé fordított zsidóság ezrei kísérték utolsó útjára. Az ünnepe való tekintettel chespedeket nem tartottak és így a zsidóság eme szent nagy halálját féldalmas, néma csendben kísérték ki örök nyugóhelyére a Tg muresi zsidó temetőbe.

Az olasz kormány zsidó ifjakat és leányokat lát vendégül. Róma: Az olasz kormány meghívta egyóra a római tartózkodásra azokat a fiúkat és leányokat, akik Palesztinában, Szíriában, Egyiptomban, Tuniszban és a balkánon lévő olasz iskolákban tanultak. A fiúk és leányok nagy csoportja a napokban érkezett Rómába, ahol a római zsidó hitközség vezetősége fogadta őket, közöltük a fasiszta párt és olasz pedagógiai intézetek kiküldöttjei. A csoportot Recegnati nérnők, az olasz zsidó hitközség elnöke fogadta, aki hosszabb beszédben rámutatott azokra a történelmi tradíciókra, amelyek az olasz zsidóságot évszázadok óta kötik össze a Földközi tenger körül élő zsidókkal. A rendezvény, amelyen Sacerdoti professor, Róma főrabija is résztvett, nagyon lelkes hangulatban folyt le héber és olasz dalok éneklése közepette.

Az orosz szovjet zsidó bélyege. A Szovjet 21 bélyegből álló bélyegsorozatot hozsátott ki, amelyen a birodalom minden egyes népeje ábrázolva van. A művészi kiállítású bélyegeken láthatók a nagyoroszok, kisoroszok, kirgizek, tatárok, szamojédek, lappok, csecsenek, abcházok, tungusok, — ki győzné mindezt felsorolni — és természetesen a zsidók is. A 3 kopekes bélyeg viseli a „Jevrei” héber felírást, egyben a „Birobd’sán” jelzési is. Így hívják ugyanis a zsidószovjetállamot. Minden egyes bélyegen népviseletben láthatjuk az egyes fajták képviselőit, megszokott és elhagyott jellegző környezetben. A nagyoroszok és zsidók polgári ruhában, gépek mellett vannak ábrázolva. A kőrszállás komolytekinetű zsidó, fején sportsapával, kezében hatalmas francia-kulccsal egy óriási gépet elölt áll. . . .

Amin Palesztina nevet

Jóslat 5695-re

Tel-Avivban a Ben-Jehuda uccán lakik egy hírneves jósnő, aki igen érdekes prognoszt állított fel 5695 esztendőre.

Október: Leszerelési konferenciák Hitler békebeszédét tart. Ghandi bójjól, Achi Meir szintén Barthou politikai utazást tesz. Beri Locker szintén. Kalkuttában pogrom. A pogromok hirtettség tiltakozás, Jabotinsky békejavaslatot tesz. Beth Alphanban ünneplés külsőségek között egy mikvét avatnak fel.

November: Harcot a baloldali és revizionisták között Achi Meir bójjól. Pogrom Ausztráliában. Sichron Jakob kolónia tiltakozik. A héber tanítók sztrájkolnak. Palesztinából illegális turistákat utasítanak ki. Kfar Saba-ban egy tyak minden nap két tojást tojik. Honoluluban ülésezik a konferencia a világkonferencia összehívására érdekében Feszültség a jobboldali Poale cion baloldali szárnyában.

December: Telavivban egy gyűlés zavartalanul folyik le. Achi Meir bójjól. Pogrom Indiában. Kfar Saba tiltakozik. Feszültség a baloldali revizionisták jobboldali szárnyában Grünbaum kijelenti hogy meg tartja seim-mandátumát. Jabotinsky új békejavaslatát. Január, február, stb.

Vásároljatok Palesztinai árut

A palesztinai üzletekben reklámtáblák hirdetik; Vásároljatok palesztinai termékeket! — Egy zsidó fiatalember a szöveghez hozzárta; Adjatok hozzá pénzt!

A palesztinai rendőr

Színhely a telaviv strand. Éjjel 12 óra. Egy ifjúdt arcu ember nagy oda a rendőrhöz és figyelemzett; — Amott töltöztök alakok mozognak az árnyékban. . . . Köszönöm — mondja a rendőr — vigyázn fogok magamra . . .

Hogyan folyik a munka a naracssóban

A palachivai naracssóban néhány új embert is foglalkoztatnak. A munkafelügyelő kijelenti a munkásoknak, hogy mindenki, aki elhő egy üllelvényt, az jelenébe be neki megvan. Pár nap múlva megjelenik előtte az egyik fiatal munkás és jeleníti: — Uram, tegnap elörttem egy üllelvényt! — Mi az, hogy tegnap — mondja ingerülten a felügyelő — maga ma is elhőrt egy üllelvényt! — Simmi, mondja a fiatalember, de ezt csak holnap fogom jeleníteni.

Rachel sírjánál

Rachel anyának szent sírjánál, két zsidó asszony civakodni kezdett, hogy ki kerüljön jobb anyára. Az egyik asszony szefard, míg a másik áskeráni volt. A szefard nő nagyot taszított az áskeránra és felé kiáltja: — Rachel e mi anyánk volt!

— Nézd, hogy lovobb menj — válaszolt neki az áskeráni nő, aki anyák, sohasem vett volna el szefard leányt feleségül.

Gyilkosság

Rehovoth kolónia közelében veredeköz támadt zsidó fiatalemberek között. A dalazkodás következtében az egyik ifjú kézzelrútt kapott, amelybe beléhalt. Az angol rendőrségnek rövid idő alatt sikerült a meggyilkoltat kézrekeríteni. (Lásd az Arlossoff gyilkosságát).

A bójjóló

Egy baloldali kolónia az Engesztető napra szerződött egy hivatalos bójjólót, hogy bójjóló az egész kolónia helyett. Deletán az egyik kolonista felkereste a bójjólót, hogy megérdeklődjék, kényen megy-e a koplálás. Legnagyobb meglepetésére azonban a bójjólót egy nagy darab libacomb mellől találta, emini jótalan falatkozott belőle.

— Micsoda? — mondja a baloldali — mi szerződöttél téged, hogy bójjóló és íme te ezzel. — Ugyan, ugyan, kedves barátom — válaszolt kedélyesen a bójjóló — én csak néhány ember helyett bójjólók, de nem tudok az egész kolónia helyett . . .

A Poale Zion iskolájában

- Tanulnak náluk vallást?
- Igen.
- Hol tartok vele?
- Holnap készülünk el az Istennel.

Egy palesztinai munkanélküli

- Hogy megy Önnek?
- Kitudnom. Harom fiam van, az egyik ügyvéd Bécsben, a másik orvos Berlinben és a harmadik kémikus Lembergben.
- És miből él Ön?
- Van még egy munkanélküli fiam Tel-Avivban, az támogat engem.

Felhőkarcoló Tel-Avivban

Egy amerikai felkereste Dizengoffot, Tel-Aviv polgármesterét, aki elvitte vendégét, hogy bemutassa a város nevezetességeit. Az amerikalinak minden nagyon tetszett és így kiáltott fel: — Velóságos new-yorki tempot! Van önöknek felhőkarcolók? — Dizengoff gondolkodott egy pillanatra, aztán válaszolt: — Igen, van nekünk ez is. Csak hogy ill Tel-Avivban ez nem egy új dolog. Van látni felhőket és van külön karcolók . . .

Csehszlovákiaiak és Jugoszláviaiak,

akik bármilyen kéressel fordultak eddig a

ZIONLLOYD

biro de voiaj si turism Erdélyi központjához, Cluj, P. M. Viteazul 40,

sziveskedjenek kérésüket, nemzetközi válaszbélyeg mel-lékélésével megismertetni. Ez azért szükséges, mert részletes és kimerítő ismertetést akarunk nyujtani a

PALESZTINAI utazásokra vonatkozólag

Uj örök téma

Eredménytelen denunciació és bünygyi feljelentés a carei-i hitközség vezetőségével és főrabbijával szemben

Carei. — A béke csak nem azer helyre-állni, sőt az elentétek egyre kiéleződnek. Mindennap új veretőség, mindennap új botrány és mindennap új feljelentés. A legutóbb kinevezett comisia interimaré vezetősége, Kasszovits Sámuel elnökkel az élen, bünygyi feljelentést tett az ügyészségben a régi askeráz vezetőség tagjait, valamint Horovitz Ábis főrabbi ellen. Feljelentésüket azzal indokolták, hogy a szaponlanc főrabbi által küldött metsző-nél vágat a carei-i hitközségi tagok tulajdonát és az így befolyó jövedelmek nem a hitközség kasszájába folytak be. Emiatt a hitközség az anyagi csúf sötélen áll, mert nem tudja fenntartani tisztviselőit és intézményeit. A zalai törvényszék, amely teljesen tájékozatlan volt, a feljelentés értelmében megidőzte f. hó 8-ára Horovitz Ábis főrabbit és a régi vezetőség 20 tagját. Az ide és rendkívül kellemetlenül érintette a hitközség régi vezetőségét, valamint a főrabbit, mert a meg-hurcoltatáson kívül, jelentékeny idő és anyagi veszteséget is jelentett volna ez számukra. A vezetőség tudomálta tehát jogi képviselője után a zalai (zilahi) törvényszék elnökét az

objektív tényállásról és Fildan oradeai főügyész is interveniált, hogy ad acta legyen az alap-talan feljelentést. A zalai (zilahi) törvényszék helyt is adott a kérésnek és levette napirend-ről az egész ügyet. Így sikerült megkímélni a carei hitközség régi vezetőségét és a főrabbit a meghurcoltalásól.

A legérdekesebb a dologban az, hogy amire a módszeres eredményei egyáltalán mutatkoztak volna, már újra a régi vezetőség ül a carei hitközség vezetőségében, tehát a szaponlanc metsző által vágott gabellák jövedelmét már a legális hitközség vezetősége inkasszáltja.

Ma tehát már újra Weinberger az elnök, noha tegnap még Kasszovits volt. A bünygyi feljelentésnek, a módszeres, amely a Teitelbaum frontnak egyetlen eszköze az „igazság” kiforszozására, nem vezettek eredményre és nyilván most újra azon törik a fejüket, hogy hogyan lehetne hatóságig beavatkozással el-távolítani Horovitz Ábis-t és a hitközség vezetőségét. Az állandó harcra ismét beárult ezzel egy szakasza, hogy helyet adjon a tüle-kedésnek újabb fázisának . . .

Egyesületi hírek

Az oradeai (nagyváradi) Násiclé Mizrahi téli kulturprogramja, Városunkban létező önkéntes Násiclé Mizrahi (Mizrahi Nézettség) vezetősége leg-utóbbi ülésén nagy határozattal határozatot hozott. A tagok egyhangú kívánságára héber nyelvtanulást nyí, mely teljesen ingyenes lesz, csupán a beiratási költsé- get kell fedezni. Tekintve, hogy számos zsidó nének ma már lelki szükélete és öszinte vágya a héber nyelv elsajátítása, sokaknak pedig jövőbeli existenciá- lis kérdése, — minden tagnak módot akar nyújtani a Násiclé Mizrahi, hogy az a legjobb ismeretű elnöki fel- tétasse. Sikerült megnyerni az előadások megtartására városunk legjobb héber pedagógusát, Feig Lázárt, aki ez eszt előadásokat a főle megszokott rutinnal és lelkiismeretességgel fogja vezetni. A Násiclé Mizrahi vezetősége meg van róla győződve, hogy minden tagja örömmel ragadja meg a kedvező alkalmat és látogatni fogja a héber kurzusokat. A tanítás havi kétszer ez eszt órákban lesz, hogy azon mindenki megjelen- hessen. Ugyancz ülésen beszéltek meg az egyesület kulturprogramjának további vezetését is. A néhány het óta, nyári vakáció miatt szünetelő szombat délutáni névs kulturelőadásokat, újra folytatni fogják, az egyesület utóbbi időbeli helyiségéből. Az első előadásorosz- szolvi, Süssersztrom Sándor, a „Napok” újság szer- zője, fogja tartani. A zsidó név problémá” címmel, Te- kintve az előadó kitűnő előadóképességét a vezetőség elvárja, hogy minden egyes tag is érdeklődő megjele- n a kulturelőadásokon. Ugyancz szeptember 12-én lesznek, a helyszínen legjobban érdeklő palesztinai és általános zsidó akadémikusoktól, Süssersztrom Sándor előadások. E hó 27-én szombati delu- után 4 órakor veszi kezdetét, helyszíneinkben, (P. M. Viteazul 41, Ullmann palota), Ugyancz jelentkezés a héber kurzusra, hétköznapokon délelőn 1-3-ig, és este 7-9-ig. E. A.

Az oradeai (nagyváradi) vallásos zsidóság szárai vettek részt a Hager Izrael vizsáni rebbe temploma részére, a felesége által ajándékozott Tóra felavatás- nak ünnepélyén. Fényes menet kísérelében vittek az új Szefar Tórá az új vizsáni templomba, ahol nagy ünnepek és keleti táncok közt, helyszínt a város főrabbijának, valamint összes egyesületi rabbi és képviseltek jelenlétében az új Tórá a fricszéknyebé. Eset nagy bankett volt, ahol az első felszólaló Fuchs Benjámín móre d’assire volt, mely után még számos fel szólalás történt és a fényes krétek között megartott ünnepség a lekövetendőbb hangulatban a hajnali órákban ért véget.

A kosicei cionista egyesület az elmúlt hónapban tartotta rendezévi közgyűlést, mely alakozalmán új vezetőséget választott. Az utóbbi időben az áldatlan pártarcok e régi egyesület működését is megbénították, annyira, hogy a több mint 200 lelő számláló egyesület az egyesületi ügyek miatt kénytelen volt helyiséget feladni. A közgyűlés, mindeközött foglalkozott az ellentetek likvidálásával és néhány kibábil, régi önzertes cionistáktól a szenteket elismítani, melynek eredményeként meggyerték a legér- gőbb és legjobb cionisták egyikét, dr. Zlatner Osz- kár, hogy az az egyesületi elnökséget elvál- lalja. Dr. Zlatner személybe bíráskodást nyújt, hogy az egyesületben belüli a zsidóságos elemeknek nem fog sikerülni a szövegben a pártarcot felülteni, az egyes-ület új oltóhat fog szerzeni és a jövőben az erők- nem az egymás elleni harcra, hanem a szent cél ér- dekének előéréséhez fogják felhasználni. Dr. Zlatner elnöksé felőlő megválasztását a többi frakciók is örömmel vették tudomásul.

